

Απόστολος Πιερρής

Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΑΡΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Τη Δευτέρα 7 Μαρτίου η Moody's γκρέμισε τη βαθμολογία της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας στα ομόλογα κατά τρεις βαθμίδες ρίχνοντάς την στο B1. Το χρέος της χώρας δεν είναι πλέον απλώς «σκουπίδι», είναι “highly speculative” σκουπίδι. Ανάλογη υποβάθμιση έγινε την άλλη μέρα προκειμένου για τις κύριες Ελληνικές τράπεζες. Πέρα από οτιδήποτε άλλο η υποχρεωτική έκθεσή τους στα Ομόλογα του Ελληνικού Κράτους τους δημιουργεί πρόβλημα ούτως ή άλλως.

Στην ανάλυση των λόγων που στηρίζουν αυτή τη χαμηλότερη αξιολόγηση της χώρας, η Moody's εξειδικεύει τρεις σχετικούς άξονες:

- 1) Η Δημοσιονομική πειθαρχία και οι βαθιές δομικές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για να τιθασευτεί το βασικό πρόβλημα των ελλειμμάτων του Δημόσιου Τομέα είναι στον αέρα, καθώς «η πρόοδος εφαρμογής τους δεν είναι επαρκώς ταχεία ώστε να μειώσει τις ανησυχίες του Οίκου Αξιολόγησης».
- 2) Τα φορολογικά έσοδα της Κυβέρνησης παρουσιάζουν συστηματική και ενδημική ασθένεια.
- 3) Παραμένει αβεβαιότητα γύρω από «(i) την ακριβή φύση και τους όρους της βοήθειας που θα είναι διαθέσιμη για την Ελλάδα μετά το 2013 και (ii) τις επιπτώσεις της για τους επενδυτές».

Αναφορικά με το (3) η Moody's αναγνωρίζει ότι το ΔΝΤ και οι Ευρωπαίοι Αρμόδιοι έχουν

εκφράσει «πολύ ισχυρή υποστήριξη της Ελλάδας υπό τον όρο ότι η χώρα θα ακολουθήσει πιστά» το οικονομικό πρόγραμμα αυστηρής λιτότητας. Και ο Οίκος Αξιολόγησης εξακολουθεί να έχει σαν βασική γραμμή ότι η Τρόικα θα συνεχίσει να παρέχει αυτή την υποστήριξη και ότι οι Ελληνικές Αρχές θα εξακολουθήσουν να κάνουν ό,τι μπορούν για να συμμορφώνονται προς το Μνημόνιο. Εντούτοις το πιθανό είναι ότι η χρηματοπιστωτική στήριξη μετά το 2013 θα εξαρτηθεί από την ικανότητα της χώρας να αποπληρώσει το χρέος της. Εάν αυτή εκρίνετο ανεπαρκής τότε, οι ιδιώτες δανειστές θα μπορούσαν να υποχρεωθούν σε ζημιές.

Και προσθέτει ο Οίκος στην αξιολόγησή του: «Η Moody's επίσης σημειώνει ότι, όπως μεταδίδεται, συζητήσεις ευρίσκονται εν εξελίξει μεταξύ των πολιτικών της Ευρωζώνης πάνω στον σχεδιασμό ενός πιο μακροπρόθεσμου Μηχανισμού Στήριξης, και ότι αυτές οι συζητήσεις μπορεί να καταλήξουν σε αλλαγές των όρων του παρεχομένου δανεισμού στην Ελλάδα από την Τρόικα. Αν και τέτοιες αλλαγές μπορεί να μειώσουν τον ρυθμό και το μέγεθος της επιδείνωσης στην μετρική της δυνατότητας εξυπηρέτησης του ελληνικού χρέους, είναι απίθανο να έχουν πολύ μεγάλη επίπτωση στο συνολικό βάρος του χρέους, και συνεπώς δεν θα αντιμετωπίζουν άμεσα τα θέματα μέγιστης ανησυχίας».

Τέλος, η Moody's προσθέτει ότι τα πολλαπλά προβλήματα γύρω από την μετά το 2013 κατάσταση (προϋποτιθεμένου ότι μέχρι τότε τα πράγματα θα εξελιχθούν ομαλά ως προς την εκπλήρωση των όρων του Μνημονίου και των επιβαρυντικών Αναθεωρήσεων του) και το πιθανό ενδεχόμενο της ανάγκης μιας αναδιάρθρωσης του υπάρχοντος χρέους τότε, μπορεί να οδηγήσει τις Ελληνικές Αρχές και τους πιστωτές σε κάποια εκούσια ρύθμιση υπό συνθήκες κακοπαθείας και ανάγκης πριν το 2013.

Πού βρίσκεται λάθος σε αυτή την ανάλυση; Αντιθέτως είναι εξαιρετικά πολυδιάστατη και μετρημένη. Ξέρουμε ότι αυτή ακριβώς είναι η πραγματικότητα. Γιατί να μην το ξέρουν και αυτοί;

Οι άναρθρες κραυγές («Μηνύστε τη Moody's τώρα»!!!) στη χώρα αυτή του τριτοκοσμικού κατεστημένου, προϋποθέτουν ότι αφού οι (αναξιόπιστοι) πολιτικοί της Ελλάδας και οι (ασθενικοί) διοικητικοί υπάλληλοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης κάνουν διακηρύξεις προθέσεων, θα έπρεπε οι ιδιωτικοί Οίκοι Αξιολόγησης και όλοι οι αναλυτές να τις πάρουν σαν θεία θέσφατα. Θεία θεσπίσματα - ποιων, αυτών που αλλάζουν θέση για τους ημιυπαίθριους χώρους και την εκτός οικισμού δόμηση κατά πώς φυσάει ο άνεμος! Θου Κύριε φυλακήν τω στόματί μου!

Αυτή λοιπόν είναι η πραγματικότητα. Ας προχωρήσουμε την ανάλυση φιλοσοφικά, πέρα από τις εκτιμήσεις του Οίκου Αξιολόγησης, ως προς τις προαναφερθείσες διαστάσεις της λογικής της υποβάθμισης.

Η (1) λέει εμπειρικά αυτό που εμείς ξέρουμε κατά την ουσία του. Ότι δηλαδή το Σύστημα Leviathan στην Ελλάδα δεν θέλει και δεν μπορεί να μεταρρυθμιστεί. Το έχω διατυπώσει από πολλές απόψεις, αλλά και επιγραμματικά: Το Καθεστώς επιδιώκει να μικρύνει το Σύστημα λόγω των συνθηκών ανάγκης στις οποίες έχει περιέλθει από την ανικανότητα του, αλλά χωρίς να αλλάξει, τηρουμένων των εσωτερικών αναλογιών και συσχετισμών του. Γι αυτό το Σύστημα δεν χρειάζεται να μεταρρυθμιστεί, αλλά να σαρωθεί. Δεν χρειάζεται να βελτιωθεί λίγο-λίγο, αλλά να αντικατασταθεί άμεσα και συλλήβδην με μια σοφή συνολική, ριζοσπαστική, ειδωλοσπαστική και ελευθεροκεντρική στρατηγική. Είναι η μόνη λύση για τη χώρα και την κοινωνία των δημιουργών.

Η (2) λέει εμπειρικά αυτό που έχω διαγνώσει ως Επανάσταση της Κοινωνίας κατά του αλλότριου Καθεστώτος. Η Κοινωνία δεν πληρώνει – όπως και δεν ψηφίζει και δεν υπακούει.

Το Καθεστώς κινείται με πραιτωριανούς. Χλεύη, διασυρμό και οργή συναντούν οι άνθρωποι του εκτός των φρουρίων τους. Τα συμβάντα πληθαίνουν.

Η (3) λέει ότι ό,τι και να κάνουν οι πολιτικοί διαχειριστές η οικονομική πραγματικότητα (όπως όλη η πραγματικότητα) είναι αδήριτης αναγκαιότητας.

Και ας πάρουμε για παράδειγμα την υποτιθέμενη τελευταία Αμερικανική παρέμβαση στις Ευρωπαϊκές υποθέσεις με την επίσκεψη αστραπή του Υπουργού Οικονομικών των ΗΠΑ Timothy Geithner (the Goldman Sachs man!) στο Βερολίνο την περασμένη Τετάρτη 9 Μαρτίου.

Πρώτη παρατήρηση. Και πέρυσι είχε γίνει παρόμοια Προεδρική τότε παρέμβαση λέγεται στην Καγκελάριο της Γερμανίας, που ώθησε τα πράγματα προς την παροχή δανείου στην Ελλάδα με το Μνημόνιο και τη δημιουργία του Προσωρινού Μηχανισμού Στήριξης. Και δόθηκε (ή μάλλον δίδεται) δάνειο. Και το πρόβλημα δεν λύθηκε, και οι αριθμοί (και υπό ιδεώδεις συνθήκες εκπλήρωσης των όρων) δεν βγαίνουν. Και εάν δοθεί νέα «στήριξη» τώρα, υπό οποιαδήποτε μορφή, πάλι το πρόβλημα δεν θα λυθεί και πάλι οι αριθμοί δεν θα βγαίνουν. Και αν *ad impossibilem* μας εχαρίζετο όλο το χρέος, πάλι το βασικό πρόβλημα της χώρας δεν θα λυνόταν. Γιατί το Σύστημα είναι το πρόβλημα της χώρας, και αν δεν αντικατασταθεί, από ένα οικείο για μας, δεν πρόκειται να βγούμε από το πηγάδι που μας έριξε η Ηγετική Αναξιοκρατία. Αντικατάσταση θα πει άλλες δομές, άλλοι άνθρωποι, άλλες ιδέες, άλλες αξίες, άλλες πρακτικές, όπως τις έχω ορίσει.

Δεύτερη παρατήρηση. Το φαινομενικά παράδοξο είναι η παραδοσιακή χώρα του «Καπιταλισμού του Ρήνου» να εμφανίζεται στην δεδομένη περίπτωση πιο σωστή καπιταλιστικά από τη Χώρα της Ελευθερίας και των Αγορών. Ο Geithner μίλησε για τις «πελώρια δύσκολες» μεταρρυθμίσεις που γίνονται συνεπεία της Κρίσης χρέους της Ευρωζώνης, σε Ελλάδα, Ιρλανδία και άλλες χώρες του Νότου, και τόνισε ότι χρειάζεται να τηρηθεί «η σωστή ισορροπία μεταξύ της στήριξης για τα μεταρρυθμιστικά προγράμματα που είναι αναγκαία... αλλά επίσης και για το είδος της χρηματοπιστωτικής στήριξης που είναι αναγκαία για να κάνει αυτά τα μεταρρυθμιστικά προγράμματα να δουλέψουν». Αυτή την τελευταία στήριξη την περιέγραψε ως «προσεκτικά σχεδιασμένη υπό όρους χρηματοπιστωτική βοήθεια». Δηλαδή, ό,τι ακριβώς σχεδιάζει η Γερμανία και επιβάλλει η οικονομική λογική. Η οποία λέει ότι δεν πρέπει να ευνοείται η οικονομική ανευθυνότητα. Η δε υπευθυνότητα δεν είναι θέμα λόγων και προθέσεων, αλλά πεπραγμένων και έργων.

Τρίτη παρατήρηση. Η τάξη της πραγματικότητας, και η οικονομική τάξη ως μέρος της, δεν χρειάζεται να εξαρτάται από πολιτική ή άλλη υπευθυνότητα, αλλά μπορεί να τηρείται αυτόματα σε ένα αυτορρυθμιζόμενο φυσικό σύστημα. Η κρατική δημοσιονομική ανευθυνότητα των Νοτίων χωρών της Ευρωζώνης, η ανευθυνότητα χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην Ιρλανδία ή και στις ΗΠΑ, οι «φούσκες» του ενός ή του άλλου είδους, στη μια ή την άλλη ομάδα αξιών, όπως επίσης και μια γενική πληθωριστική φούσκα – όλα αυτά είναι δυνατά από μια και μόνη και την αυτή αιτία, την ανισορροπία χρηματοπιστωτικής και πραγματικής οικονομίας, δηλαδή απλά από πληθώρα κεφαλαίων. Η οικονομία δεν είναι θέμα ηθικής αλλά πραγματολογικής λογικής. Άφθονο και φθινό χρήμα δημιούργησε την κρίση και την συντηρεί.

Τέταρτη παρατήρηση. Οι ΗΠΑ ως άξονας του Παγκόσμιου Συστήματος έχει δυνατότητες που καμιά άλλη χώρα δεν κατέχει. Το νόμισμά της λειτουργεί στην παγκόσμια οικονομία. Η υπερπροσφορά ομολόγων του Αμερικανικού Κράτους στο παγκόσμιο σύστημα και η έντονη ανισορροπία του Αμερικανικού εμπορικού ισοζυγίου προς τον υπόλοιπο κόσμο είναι ο αυτόματος μηχανισμός στήριξης του Κέντρου του Παγκόσμιου Συστήματος από όλα του τα

μέρη, και ιδιαίτερα από εκείνες τις περιφέρειες που κερδίζουν περισσότερο στον παγκόσμιο συσχετισμό ισχύος από την ύπαρξη του παρόντος μονοπολικού συστήματος. Έχω πει ότι τα ομόλογα του Αμερικανικού Δημοσίου και το Εμπορικό Ισοζύγιο της Αμερικής είναι οι σύγχρονες τριήρεις με τις οποίες η Ηγεμονική Αθήνα εισέπραττε την αναγκαία αμοιβή για το ρόλο της ως κέντρο ασφάλειας και σταθερότητας του οικονομικού συστήματος.

Πέμπτη παρατήρηση. Ο Geithner ζήτησε κατ' ουσίαν και τη συνεισφορά της Ευρώπης σε αυτόν τον καταμερισμό βαρών για την Αμερικανική Ηγεμονία. Και αναφέρθηκε στη σταθεροποίηση του Ευρώ. Δηλαδή στη μη μείωση της ισοτιμίας του προς το Δολάριο. Δηλαδή ανάλογο προς αυτό που η Αμερική ζητάει από την Κίνα. Αυτό είναι το ουσιώδες. Τα άλλα, και η εξειδίκευση σε κάθε περίπτωση, έπονται.

Εκτη παρατήρηση. Τι κερδίζει η Ελλάδα από αυτά; Τίποτα απολύτως. Γιατί αυτά έχουν να κάνουν με την λογική της πραγματικότητας. Ενώ εμείς έχουμε να κάνουμε με τον απόλυτο παραλογισμό του καθεστώτος.

Και ακροτελεύτιο. Να σταματήσουν οι Αμερικανοί φίλοι μας να ταυτίζουν το καθεστώς με την χώρα. Ελπίζω να μην τους έχουν πείσει οι Κυβερνήσεις του καθεστώτος ότι φταίει τάχα ο ανεπρόκοπος λαός για τα προβλήματα και τις εσφαλμένες πολιτικές της χώρας, και ότι αυτοί αγωνίζονται να μεταρρυθμίσουν και τιθασεύσουν μια διεφθαρμένη, τεμπέλικη, πονηρή και αντιαμερικανική κοινωνία.

Ο Προεδρικός Απεσταλμένος Paul Porter έγραφε στο υπόμνημά του το 1947:

«Η Βρετανική φόρμουλα σε παρόμοιες περιπτώσεις [σχέσεις με σύμμαχες και συνεργαζόμενες προβληματικές χώρες] ήταν ανέκαθεν η συνεργασία με τα μέλη της εκάστοτε εγχώριας κυρίαρχης τάξης – η εξαγορά της υποστήριξής τους μέσω της επιβεβαίωσης και εξασφάλισης της δυνατότητας τους να εκμεταλλεύονται τις λαϊκές μάζες...

Η φόρμουλα αυτή δεν είναι μόνο αποκρουστική και αντίθετη με τις Αμερικανικές αξίες – είναι επίσης απρόσφορη....

Πρέπει να επινοήσουμε μια μέθοδο που θα μας επιτρέψει να ξεκινήσουμε από κάτω προς τα πάνω – και όχι εκ των άνω προς τα κάτω».

Προσυπογράφω.

[Δημοσιεύθηκε στην "ΕΞΠΡΕΣ" 13-3-2011]